

MEMURIN MUHAKEMAT-I HAKKINDA KANUNU MUVAKKAT ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Av. Hüseyin ERKENCİ (*)

Memurların yargılanmaları ile ilgili olarak tarih boyunca, değişik ülkelerde, değişik düzenlemeler yapılmıştır.

Tanzimattan önce memurların işlediği bütün suçların, şahsi-suç, görev suçu ayrımı yapılmaksızın idare heyetlerinde görüldüğü anlaşılmaktadır. Merkezde Kubbealtı'nda Divan-ı Humayun'da eyalette Eyalet Divanı'nda davalara bakılırdı. Eyalet Divanında memurların suçu muhakeme edilirken, kadı da heyette bulunurdu.

Tanzimat sıralarında idari ve adli makamlar arasında tam bir ayrım olmadığı, kişiler gibi memurların da idari makamlara sevkedilip, orada muhakeme edildiği ve cezalandırıldığı görülmektedir.

1855 (1271) tarihli Men'i İrtikap Kanunu, o zamana kadarki uygulamaları kurallara bağlamıştır.

1859 (1275) tarihli Vülati İzam ve Mutasarrıfını Kiram ile Kaymakamların Vezaifini Mübeyyin Talimat eyaletlerdeki ve sancaklardaki mülkiye, maliye ve zabıta memurlarının muhakemesine ait kuralları belirtmekte, bu memurların aleyhine dava açılabilmesi için valilerin dava izni vermesi gerekmektedir.

Büyük Reşit Paşa taşra idaresini ortadan kaldırarak, halk tarafından seçilmiş vilayet ve kaza daimi meclislerine idari ve adli yetkiler vermiştir.

1865-1870 yılları arasında İdare-i Vilayet Nizamnamesi ile memurlar hakkındaki ilk düzenlemelerin yapıldığını görmekteyiz. 1872 yılında "Memurin Muhakemeleri Nizamnamesi'ni" izlemekteyiz.

(*) Türkiye Barolar Birliği Başkan Yardımcısı.

1872 (1288) tarihli Memurin Muhakemat Nizamnamesine göre önsoruşturma idare tarafından yapıldığı gibi, son soruşturma da, yine idare tarafından yapılmakta ve ceza idare kurullarınca verilmektedir.

Tarihi gelişim içinde memurların muhakemesinde de genel kurallara yaklaşılmaktadır. 4 Şubat 1329 (1913) tarihinde Osmanlı Hükümetince Memurin Muhakemat'ı Hakkında Kanunu Muvakkat adını taşıyan kanun geçici olarak çıkarılmıştır. Bu kanun 1876 Anayasası döneminde yasama meclisince değil, hükümetçe çıkarılmış, fakat meclis tarafından onaylanmadığı için aynı adla günümüze kadar gelmiştir.

1872 tarihli Nizamnameye göre suç işleyen memur, idarece soruşturmaya tabi tutulur, evraklar idare kurullarına verilirdi. Memur idare kurullarına çıkarılmaz, gerektiğinde evrak üzerinde yokluğunda, evrak üzerinden ceza tertip edilirdi.

1913 tarihli Kanun ise memur hakkında önsoruşturmanın yine idarece yapılmasını kabul etmekle birlikte, son soruşturmanın adli mahkemelerde yapılmasını kabul etmektedir.

1913 yılındanberi Ülkemizde birçok anayasa değişmiş, fakat Memurin Muhakemat-ı Hakkındaki Kanun değişmemiştir.

1580 sayılı Belediye Kanunu ile bu kanunun kapsamı genişletilmiştir.

1609 sayılı Kanun 1930 yılında çıkarılmış ve bazı önemli suçlarda "İrtikap, rüşvet, ihtilas, zimmet, kaçakçılık, resmen vukubulan müzayede ve münakaşalara ve alım satıma fesat karıştırmak, devlet hariciyesine ait gizli evrakı veya şifreleri ifşa etmek suçlarında, Memurin Muhakemat-ı Hakkında Kanun uygulanmasını kabul etmemektedir. Bu kanuna göre bakan veya vali ceza davası açılması için izin verirse, savcı ceza davası açmaktadır.

3628 sayılı "Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Kanunu" 1990 yılında çıkarılmış ve bu kanunun 23. maddesi ile 1609 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Bu kanunun 17-18-19. maddeleri soruşturma usulünü düzenlemektedir. Bu kanunda yazılı suçlarla irtikap, rüşvet, ihtilas, zimmete pa-

ra geçirme, görev sırasında ve görevinden dolayı kaçakçılık, resmi ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırmak, devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme suçlarından veya bu suçlara iştirakten sanık olanlar hakkında Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun hükümlerinin uygulanmayacağını amir bulunmaktadır. Bu fıkra hükmü müsteşarlar, valiler ve kaymakamlar hakkında uygulanmayacaktır.

Memurin Muhakemat-ı Hakkında Kanun tek düzenleyici değildir. Bunun dışında 3628 sayılı Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Kanunu, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu, 2797 sayılı Yargıtay Kanunu, Danıştay Kanunu, Hakimler ve Savcılar Kanunu, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu, 1512 sayılı Noterlik Kanunu gibi kanunlar, görev suçu ile ilgili düzenlemeler yapmaktadırlar.

Bu genel anlatım içinde biz 1329 (1913) tarihli Memurin Muhakemat-ı Hakkında Kanunu Muvakkat ile ilgili değerlendirme yapacağız.

Görev suçu işleyen memur MMHKM a görev muhakeme edilir. Kanunun 1. maddesine göre, memurların memuriyet görevlerinden doğan veya memuriyet görevlerinin yerine getirilmesi sırasında meydana gelen suçları nedeniyle MMHKM daki hükümlere tabi olacaktır.

Kimlerin memur olduğu TCK.nun 279. maddesinde açıklanmıştır. Buna göre kamu görevi gören kimseler Ceza Kanunu anlamında memur sayılırlar. TCK.na göre memur sayılan kimselerin, suç muhakemesini düzenleyen MMHKM önsoruşturmayı idareye bırakmış, son soruşturma adliye mahkemelerinin yetkisinde kalmıştır. Gerçekten Kanunun 2. maddesinde memurlardan birinin memuriyet görevlerini yaptığı sırada, ya da görevlerinden dolayı bir suç işlediği, gerek doğrudan, gerekse bir şikayet veya ihbar ve iddia üzerine anlaşılmış, o memur merkez memuru ise ilk önce bağlı bulunduğu bakanlık ya da daire, il memurlarından ise vali, kaymakam veya bağlı bulunduğu idari şube amiri tarafından CMUK.na göre bizzat veya bilvasıta ilk soruşturma yapılır, demek suretiyle memurların suç muhakemesinde önsoruşturmanın idarenin yetkisinde olduğu açıklanmıştır.

1985 yılında yürürlüğe giren 3206 sayılı Kanun ilk soruşturmayı kaldırdığından, ilk soruşturmayı, hazırlık soruşturması biçiminde anlamak gerekir.

Hakkında soruşturma yapılan vali ise İçişleri Bakanlığınca elçi ise Dışişleri Bakanlığınca soruşturma yapılacaktır. Soruşturma CMUK.na göre yapılacaktır.

Soruşturma sonucunda verilen rapor memurun statüsüne göre ilçe idare kurulu, il idare kurulu, Danıştay 2. Dairesince değerlendirilecektir. Bu mercilerce Lüzum-u Muhakeme veya Men'i Muhakeme kararı verilecektir. Lüzum-u Muhakeme kararı verildiğinde ilgililer, verilen kararın, 5 gün içinde üst mercilere Bölge İdare Mahkemesi ve Danıştay'a itirazın gönderilerek incelenmesini isteyebilirler.

Men'i muhakeme kararları, itiraz edilsin ya da edilmesin, üst inceleme kurullarına gönderilir.

Yargılanmasına karar verilen memurlar, bu kararı veren idare kurulunun bulunduğu yerdeki mahkemede yargılanırlar.

İl merkezlerinin ulusal irade ile atanan memurları ile idare kurulu üyelerinden, Danıştayca yargılanmalarına karar verilenler, en yakın il merkezindeki mahkemede yargılanırlar.

Valilerin, cezayı gerektirir bir eylem ve davranışları bildirilir ve öğrenilirse, ilk önce İçişleri Bakanlığından ilk soruşturma için müfettiş gönderilir. Bunların düzenleyeceği soruşturma evrakı üzerine valilerin Lüzum-u muhakeme veya men'i muhakemelerine karar verilmesi. Danıştay ikinci dairesinin ve bu dairenin vereceği karara karşı ileri sürülecek itirazların incelenmesi Danıştay Genel Kurulunun görevidir. Lüzum-u muhakemelerine karar verilen valilerin yargılanmaları, Yargıtay 4. Ceza Dairesinde ve ikinci aşamada Yargıtay Ceza Genel Kurulunda yapılır.

Elçilerin cezayı gerektiren eylem ve davranışları nedeniyle Dışişleri Bakanlığınca soruşturma yapıldıktan sonra, valilerde olduğu gibi aynı prosedür uygulanır.

Elçiden başka, yabancı ülkelerde görevli memurlar hakkında soruşturma yapılması, lüzumu veya men'i muhakemeye karar verilmesi ve diğer işlemler, merkezdeki memurlarla ilgili prosedüre tabidir.

Merkez dairelerinde Cumhurbaşkanının onayı ile atanan memurlar hakkında soruşturma yapılması bakanlarca, dairelerin başta gelen personelinden oluşacak komisyonlara ve lüzumu veya men'i muhakeme gerektiği hakkında karar Danıştay 2. Dairesine ait olup, itirazlar İdari Daireler Kurulunca incelenir.

Merkezdeki dairelerin Cumhurbaşkanının onayı ile atanmayan memurları hakkında, yapılacak soruşturma üzerine lüzumu veya men'i muhakeme gerektiğine karar verilmesi bakanın oluşturduğu komisyona ve bunların kararları aleyhindeki itirazların incelenmesi de Danıştay 2. Dairesine aittir.

Danıştay Daire Başkanları ve üyeleriyle, bakanlıklar müsteşarları hakkında da merkez dairelerinde Cumhurbaşkanının onayı ile atanan memurlar hakkında olduğu gibi, usulen ilk soruşturma yapıldıktan sonra, lüzumu muhakemelerine karar verilenlerin yargılanması vali ve elçiler gibi Yargıtay 4. Ceza Dairesine aittir.

Bir memurun yargılanmasına karar verildiğinde, mahkemeye sevkini gerektiren suç neden ibaretse, yalnız o husustan dolayı yargılanıp, yargı esnasında diğer bazı suçlar da işlemiş olduğu veya diğer bazı memurların da o suçta iştirak ve ilişkileri olduğu anlaşıldığı takdirde, bağlı oldukları dairelere bilgi verilir. İlgili dairelerce de bu kanuna uyularak soruşturma yapılır.

Bağlantılı suçlarda eşit veya muhtelif derecelere mensup memurlar, ast üste tabi olmak üzere aynı mahkemede yargılanır.

Memurların görev suçlarında, memur olmayan şahıslarında iştiraki olduğu takdirde, davaları birleştirilerek, memurun tabi olduğu mahkemede bakılır.

Memurların davaları, diğer davalara nazaran öncelikle görülür.

Memurin Muhakemat-ı Hakkında Kanunu Muvakkat'ın içeriği budur.

Acaba gerçekten, memurların görev suçları ile ilgili ayrı bir prosedüre gerek var mıdır?

Yasayı savunanların genel olarak ileriye sürdükleri gerekçeler şunlardır:

– Memur asılsız iddialarla C. Savcısının huzuruna çıkarsa huzuru bozulur, hizmetin yürütmesi aksar.

– Memurun eyleminin suç oluşturup, oluşturmadığı uzmanlığı gerektirir. Bunun uzmanı da idarenin içindeki kişilerdir.

– Memurun doğrudan mahkemeye çıkarılması onun, onur ve haysiyetini zedeler. İdarenin ve idari otoritenin, adli makamlar karşısında bağımsızlığı korunmalıdır.

Bu düşüncelere karşı birçok bilim adamı haklı gerekçelerle karşı çıkmışlardır. “Suçsuz olduğuna inanan bir memur hakkındaki soruşturmanın, hukuk bilmeyen ve değişik kanallardan etki altına alınabilen bir soruşturma görevlisi tarafından yapılması, gerek devlet, gerekse sanık memur yönünden ne kadar sakıncalı ise, işin uzmanı olan bir C. savcısı tarafından yapılması o derece güvencelidir”.

İdarenin bu yasayı benimsemesinin kökeninde “İdarenin ve idari otoritenin adli makamlar karşısında bağımsızlığını “koruma düşüncesini Kunter şöyle cevaplar: “...MMHKM ile yargılama yürütmenin değil, bilakis yürütme yargının işine karışmaktadır... Korunacak otorite şunun bunun değil, devletin otoritesidir. Bu da ancak, kanunlara riayetle sağlanabilir. Devlet otoritesini asıl sarsan memurun amirlerince korunduğu kanaatinin uyandırılmasıdır”.

Yasanın uygulamada ortaya çıkardığı zararları, özet olarak şu şekilde belirtebiliriz:

– Soruşturma yapanlar hukuk bilgisinden yoksun olduklarından ilgili kanıtlar hemen toplanamamakta, kanıt kaybına neden olmaktadır.

– Yasada, soruşturmanın süresi ile ilgili hükümler konmamış olduğundan, soruşturmalar çok geç tamamlanmakta, kasten sava-

saklanmakta, kamu davasının açılması ve adaletin gerçekleşmesi gecikmektedir.

– İl ve ilçe idare kurullarının verdikleri kararlara itiraz edilebildiğinden ve kimi kararların onanmasının da bu kurullarda yapılmasından dolayı, çok uzamaktadır.

– Soruşturma memurlarında ve il ve ilçe idare kurullarındaki kişilerde yargıç güvencesi olmadığından, bunlar değişik kanallardan etki altında kalabilmektedirler.

– Memurların suçlarına, memur olmayanlarında karıştığı olaylarda, değişik yerlerde soruşturmalar yapılmakta, yargılama aşamasında bunların saptanması ve birleştirilmesi gibi işlemlerde davaların uzamasına neden olmaktadır.

– Davanın iddianame mi, yoksa idari kararla mı açılması gerektiği yolundaki tereddütler, mahkemeleri durma veya görevsizlik kararı verme zorunda bırakmakta, bazen de bu yanlış temyiz aşamasında saptanarak, işin esasına girilmeden yıllar yıllar sonra tekrar başa dönülmektedir.

– Bu yasa sadece idari görevle ilgili suçlar için geçerli olduğundan, adli görevi de bulunan memurlar ile ilgili karışıklıklar ortaya çıkmaktadır.

Bu yasa artık savunulamaz bir durumdadır. İdari soruşturmalar siyasi ve idari etki altında bulunmakta, kayırmalar yapılmakta ve adalete olan güven sarsılmaktadır. Toplumun vicdani kanaatini zedeleyen uygulamalara tanık olunmaktadır.

Bu yasayı savunanlar, idarenin içinde bulunan ve bundan yararlanan kişilerdir.

CMUK'na göre bir suç işlendiğinde, olaya el koyup, kanıtları toplama ve kamu davasını açma yetkisi cumhuriyet savcısına aittir. Halbuki bu yasa, memurların işledikleri suçlarda bu yetkiyi cumhuriyet savcısının elinden almakta ve idareye vermektedir. Memur suçlarında soruşturma ve dava açma yetkisini hukuk uzmanı olan cumhuriyet savcısından alıp, hukuk bilmeyen ve güvencesi bulunmayan başka bir memura vermenin bir mantığı ve yara-

rı yoktur. Memur ve amir aynı suça ortak ise veya amir, memuru-
na herhangi bir nedenle yakınlık duyuyorsa, ondan işlem yapması
nasıl beklenebilir?

Yargıtay Üyesi Sayın Erol Çetin'in "Memurların yargılanmalarına ilişkin yasa yürürlükten kaldırılmalıdır" konulu inceleme yazısındaki bir bölümü aynen aktarmadan geçemeyeceğim.

– **KUNTER:** İdarenin devlet egemenliği içinde ayrı bir egemenlik iddiasının mahsulü olan, modern hukuk devleti anlayışına aykırı düşen bu yasaı haklı gösterecek hiç bir sebep kalmamıştır.

– **ÖZEK:** Memurun Muhakemat Kanunu, adaleti adil hükmü elde etmek için konulmuş bir yasa değildir. Aksine, bir toplumu, bir sınıfı müdafaa etmek hedefini gütmektedir. Hiçbir bakımdan kabili müdafaa olmayan, adli birliği bozan, hukukun en büyük prensibi "hukuki musavvati" yok eden bu kanunu kaldırmak her bakımdan yerinde olacaktır. Bu işe geç bile kalınmıştır. Düzenli bir sisteme sahip olmayan bir devre için çıkartılmış kanunun bugün muhafazası için sebep kalmamıştır.

– **YÜCE:** İdare, kanunlar çerçevesinde istediği idari tasarrufu yapmakta serbesttir. Fakat bu tasarruf veya tasarruf dolayısıyla işlenen bir fiil suç ise "İdari rejim" bahanesi ile bu suçun soruşturulmasını önlemenin ve suçluyu adliyeden kaçırmanın lüzumu ve makul bir izahı yoktur. MMK'nun savunulmasının mümkün olmadığı herkesçe kabul edilmiştir.

– **ÖZTÜRK:** Suç işleniyor, fakat sanıklar yargı organları önüne çıkarılamıyorsa, o zaman yargı gücü, dolayısıyla devlet gücü yok demektir. Yıllardan beri çeşitli yazarlar tarafından kaldırılması gereğine işaret edilen, memurları yarı muhakeme usulüne tabi tutan özel muhakeme usulünün kaldırılması, eskiden olduğu gibi bugün de büyük zorunluluktur. Bu usulün, devlete, dolayısıyla halka daha çok zarar vermeden en kısa yoldan hukuki hayattan silinmesi gerekir.

Bu yasanın çok fazla eleştiriye uğraması üzerine, değişik partilerden, yeni yasa önerileri gelmiştir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

- 5/4/1996 tarihinde havale edilen 2/172 esas nolu İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 2 arkadaşının, Memurların Yargılama Usulü Hakkında Kanun Teklifi;

- 11/12/1996 tarihinde havale edilen, 21615 esas nolu; "Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli'nin; Memurların ve Diğer Görevlilerinin Görevsel Suçlarının Soruşturulması Usulü Hakkında Kanun Teklifi;

- 14/14/1998 tarihinde havale edilen, 1/753 esas nolu: 'Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun teklifi;

- 1/5/1998 tarihinde havale edilen 'Gaziantep Milletvekili Hikmet Çetin ve Siyasi Parti Gruplarını temsilen 9 Milletvekilinin; 'Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Teklifi'

İçtüzüğün 34. maddesi uyarınca Adalet Komisyonunun 4/6/1998 tarihli toplantısında Anayasa Komisyonuna havale edilmiş ve teklifler ve tasarının, Hükümet Tasarısı esas alınmak suretiyle birleştirilerek görüşülmesi kararlaştırılmıştır. Görüşme sonucunda oluşan tasarı, öncelikle görüşülmek üzere Genel Kurula 9/11/1998 tarihinde gönderilmiş olup, halen Meclis gündemindedir.

Bu tekliflerden Ercan Karakaş ve 2 arkadaşı tarafından sunulan; memurların görevleri nedeniyle işlemiş olduğu suçlardan dolayı soruşturma yapma ve sonuca gitme yetki ve görevini Cumhuriyet Savcısına vermektedir. Burada idarenin izni ve etkisi bulunmamaktadır.

Mustafa Kalemli'nin yapmış olduğu teklifte, memurların görevleri ile ilgili suçlarda yetkili makamlar ön inceleme yaptırmakta ve bu ön inceleme yedi gün içinde bitirilmek zorundadır. Önsoruşturma sonucunda gerek görülürse, hazırlık soruşturması yaptırılmakta ve bu da 45 gün içinde tamamlanmak zorundadır. Ancak 30 günlük ek süre verilebilir. Hazırlık soruşturması sonucunda verilen kararlar, memurun konumuna göre Danıştay ilgili dairesine veya Bölge İdare Mahkemesine gönderilir. Buradaki incelemenin 3 ay içinde bitirilmesi gerekir. Verilen kararlara karşı 7 gün içinde üst

idari yargı merciine itiraz edilebilir. İtiraz edilmediği veya itirazın temyizen incelenmesi sonucu, alt idari yargı merciinin kararı onandığı takdirde, son soruşturmanın açılması mahiyetinde olan bu karar, adli yargı merciine sevkolunmak üzere ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. Yetkili mahkeme, müsteşar, vali, büyükelçi ve bakanlar kurulu kararı ile atanan diğer görevliler ile büyükşehir belediye başkan ve meclis üyeleri için Yargıtay'ın ilgili ceza dairesi, bunların dışındakiler için en yakın ağır ceza mahkemesi veya görevli bulundukları ilin ceza mahkemesidir. Bu yasa ile getirilen yenilik İlçe ve İl İdare kurullarının kaldırılmasıdır.

Hikmet Çetin ve Siyasi Parti Grup Temsilcilerinin teklifinde, görev suçlarında, izin vermeye yetkili merci ön soruşturma yaptırmakta, gerekli gördüğünde de kovuşturma izni vererek, dosyayı yetkili Cumhuriyet Savcısına göndermektedir. Yetkili Merciin kovuşturma izni üzerine ilgililerin Bölge İdare Mahkemesi ve Danıştay'a itiraz hakları bulunmaktadır.

Anayasa Komisyonunun kabul ettiği metni ise şöyle özetleyebiliriz:

– İl ve İlçe İdare Kurullarının yetkileri kaldırılmaktadır.

– Cumhuriyet Başsavcıları, herhangi bir ihbar veya şikayet aldıklarında ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tesbit edip, başka bir işlem yapmaksızın ve sanığın ifadesine başvurmaksızın evrakı ilgili makama sunarak soruşturma izni isteyeceklerdir.

– İlgili merci ön inceleme yaptırdıktan sonra, soruşturma izni verilip, verilmeyeceğine karar verir. Yetkili merci, soruşturma izni vermediği takdirde, bu karara ilgilileri Bölge İdare Mahkemesi veya Danıştay nezdinde itiraz edebilir. Yetkili merci soruşturma izni konusundaki kararını en geç 30 gün içinde verir. Bu süre 15 günü geçmemek üzere bir kez uzatılabilir.

– Soruşturma izni veya itirazın kabulüne karar verilmesi halinde dosya Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

– Hazırlık soruşturması: Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, TBMM Genel Sekreteri, Müsteşarlar ve Bakanlar kurulu kararı ile

atanan memur ve diğer kamu görevlileri ile Büyükşehir Belediye Başkanları hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya vekili, diğerlerinde İl Cumhuriyet Başsavcısı veya görevli Cumhuriyet Başsavcıları tarafından yapılır.

– Davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkeme, kişilerine göre, Yargıtay ilgili ceza dairesi, il ağır ceza mahkemesi ve genel hükümlere göre yetkili ve görevli mahkemedir.

Bu düzenlemelerden çıkan sonuç şudur. İlçe ve il İdare kurullarının yetkileri kaldırılmakta, fakat izin yetkisi yine idarenin elinde bulunmaktadır. İzin verilmemesi halinde idari yargıya itiraz edilebilmektedir. Yıllarca dosyanın sürüncemede kalması süre konulmak suretiyle önlemek istenmektedir. Ama İdari Yargıda inceleme ile ilgili bir süre bulunmamaktadır.

Burada bir hususu belirtmek gerekmektedir. O da Anayasamızın 129. maddesidir. Buna göre “Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır”. Bu düzenleme nedeni ile sistem anayasal güvence altına alınmış denebilir. Ancak bu güvence tüm memurları kapsamalı mıdır? Sadece üst düzey devlet görevlileri ile ilgili bir güvence yeterli mi olur? Yoksa böyle bir güvenceye gerek yoktur, denilebilir mi?

Önce Anayasanın 129. maddesi değiştirilir ve memurlara böyle bir güvence verilmesi gerekmez. Cumhuriyet Başsavcılıkları tüm suçlarda olduğu gibi, memurların görev suçlarında da genel hükümlere göre hareket ederler. Toplumun bireyleri arasında ayrıcalık yapılmaz.

Bunun dışında Anayasanın değiştirilmesine gerek yoktur. Müsteşar, Vali ve büyükelçiler hakkında soruşturmayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı yapar ve bunların yargılanmaları Yargıtay ilgili ceza dairesinde yapılır. Bunların dışındaki soruşturma ve yargılamalar genel hükümlere göre yapılır.

Hiçbir şekilde, hiçkimse için idarenin soruşturma yapma ve izin verme hakkı ve yetkisi olmamalıdır.

Bizce bu son düşünce geçerli olmalıdır. Hem yurttaşlar arasında ayrıcalıklı bir zümre yaratılmadan, eşitlik ilkesi yaşama geçirilmiş olur. Hemde şeffaf ve temiz bir toplumun önü bu şekilde açılabilir. Herkes yargıya güvenmelidir ve yargı önüne çıkıp hesap vermekten kaçmamalıdır. Bu nedenle Anayasa Komisyonu tarafından hazırlanmış yasa teklifine gerek yoktur. Bunun yerine Ercan Karakaş ve 2 arkadaşı tarafından verilmiş bulunan teklifin müsteşar, vali, büyükelçi ile ilgili düzenlemeyle birlikte kabulü yerinde olacaktır.

Bu yasa Osmanlı Devletinin kalıntısı olan yasaların bir tanesidir. İkibinli yıllara yaklaşırken, hala Osmanlı döneminden kalma ve muvakkat olarak kabul edilmiş olan bir yasayı, idari sistemimizin soruşturma yasası olarak kabul etmemiz, bir ayıptır.

Yargıya ve cumhuriyet savcılarına güvenmek zorundayız. Toplumsal yaşamın ve demokratik hukuk devletin varlığı sonuç, adaletin ehil ve uzman ellerde dağıtılmasıdır. Güvenceli dağıtılmasıdır. Her türlü etkiden arınmış şekilde dağıtılmasıdır.

Ülkemiz demokrasisi bir sınavdan geçmektedir. Türkiye anayasal sistemini çağdaş ve evrensel ilke ve kurallarla geliştirmek, uygar dünyanın bir üyesi olmak durumundadır.

Çağdaş toplum özgür ve eşitlik içinde yaşayan bireylerin toplumdur. Eşitlik, her bakımdan eşitlik. Yasalar önünde eşitlik. Hiçbir kimse, hiçbir grup, hiçbir kesim ayrıcalık hakkına sahip değildir. Görevlerini yapmada sağlanan güvenceler, görevin gereğidir. Onlara başka ayrıcalıklar getirilmesini gerektirmez. Kimse ayrıcalık peşinde koşmamalıdır. Özgür ve eşit bireyler olduğumuzu unutmamalıyız.

Artık korumacı, kayırmacı, adaleti geciktirici ve eşitliğe aykırı ve **GEÇİCİ** bu yasa ömrünü çoktan tüketmiştir. Bir an önce yürürlükten kaldırılması gerekir.

Türkiye ikibine girerken bu ayıptan kurtulmalıdır.